

Klas Lindblom
Chefcontroller , Tekniska kontoret
08-56039341
Klas.Lindblom@ekero.se

Tekniska nämnden. Förslag till driftbudget VA 2014 med inriktning 2015-2016

Dnr TN13/6-041

Sammanfattning

VA [tkr]	Utfall 2012	Prognos 2013	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Intäkter	29 528	31 507	33 238	36 932	40 127	43 405
Kostnader	-34 974	-36 316	-36 158	-39 787	-43 575	-46 965
Driftres f anl avg	-5 446	-4 809	-2 920	-2 855	-3 448	-3 560
Anl avg	4 284	4 613	4 400	4 554	5 106	5 664
Driftresultat	-1 162	-196	1 480	1 699	1 658	2 104
Återföring-/ avsättning	0	0	-1 480	-1 699	-1 658	-2 104
Resultat	-1 162	-196	0	0	0	0
Balansräkning 31/12	-3 318	-3 514	-1 838	-1 815	-157	1 947

VA-verksamheten finansieras genom avgifter från anslutna fastighetsägare. Avgiftsuttaget har inte täckt kostnaderna de senaste åren. Därför föreslås i annat ärende höjning av avgifterna för att återbetala den skuld som VA-abonnenterna har till VA-verksamheten. Det stora

investeringsprogrammet som pågår, den antagna VA planen samt att investeringarna oftast har låg finansieringsgrad via anläggningsavgifterna bidrar starkt till behovet att höja både anläggnings- och brukningstaxorna.

Den viktigaste utvecklingsfrågan för VA-verksamheten är dess organisationsform. VA-verksamheten står inför betydande utmaningar med bemanning, omfattande investeringsprogram och miljökrav. Kommunstyrelsen har gett Tekniska kontoret i uppdrag att ta fram ett avtalsförslag för samgående med Roslagsvatten AB för att möta dessa utmaningar. Övergången till Roslagsvatten planeras till våren 2014.

Denna budget är lagd utifrån hur verksamheten är organiserad idag, d.v.s. utan ett samgående med Roslagsvatten.

1. Nuvarande verksamhet

1.1 Ansvar och uppdrag

Tekniska nämndens ansvarsområde för VA-verksamheten är förvaltning, drift, underhåll och investering för/i kommunens vatten- och avloppsanläggningar.

I Tekniska nämndens ansvar ingår att förvalta sitt uppdrag på ett sådant sätt att anläggningar och fastigheter blir långsiktigt hållbara, effektiva och berömvärda.

Vatten och avloppsverksamheten (VA) redovisas som separat redovisningsenhet, med separat förvaltningsberättelse. Verksamheten är avgiftsfinansierad. VA, lyder under särskild lagstiftning och redovisas som ett " eget " företag. Principerna för verksamheten är att det ska gå plus minus noll, sett ur ett treårsperspektiv.

Drift och underhåll av VA-anläggningen utförs i huvudsak av kommunens egen personal. Investeringar i nya anläggningar samt mer omfattande underhållsåtgärder utförs av externa entreprenörer.

I kommunens egen regi bedrivs också gemensam kundtjänst för VA- och Renhållning. Kundtjänst svarar på frågor som berör verksamheten samt sköter administration och fakturering. Kundtjänst är tillgänglig via mejl och telefon. Kundtjänstens telefontider är vardagar 9-12.

För att möta de utmaningar som VA-verksamheten står inför såsom bemanning, omfattande investeringsprogram och miljökrav planeras för ett samgående med Roslagsvatten. Kommunstyrelsen har gett Tekniska kontoret i uppdrag att ta fram ett avtalsförslag med Roslagsvatten AB samt en konsekvensanalys av ett samgående som ett tredje och avslutande steg i verksamhetsöversynen för VA. Övergången till Roslagsvatten planeras till våren 2014.

Ekerö kommun ansökte om medlemskap i SYVAB 2008 för rening av avloppsvatten från Ekerö kommun vid Himmerfjärdsverket i Grödinge istället för vid det nuvarande Ekebyhovs avloppsreningsverk. Slutgiltigt beslut hos SYVAB om Ekerö kommuns delägarskap är ännu inte fattat. De miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna av ett samgående med SYVAB bör utredas ytterligare innan samgåendet genomförs.

Trenden för dricksvattenförbrukningen, som avgiftsuttaget baseras på, är minskande på grund av fler snålspolande toaletter och maskiner i hemmen. För att finansiera verksamheten är det därför viktigt att nya abonnenter ansluter sig till VA-anläggningen.

Verksamheten är taxefinansierad. Taxan består av två delar, anläggningsavgiften och brukningsavgiften. Anläggningsavgiften är en engångsavgift och betalas då fastigheten ansluts till den kommunala VA-anläggningen.

I föreliggande budgetförslag redovisas verksamheten inom följande områden:

- Gemensamma kostnader
- Dricksvatten
- Spillvatten
- Dagvatten

1.2. Övriga uppföljningar

Internkontroller kommer att genomföras i enlighet med beslut.

Kundundersökningar inom VA och Renhållning genomförs vartannat år, 2013 och därefter 2015. Arbetet med tjänstegarantier och att införa mätbara målsättningar för service fortsätter.

Medarbetarundersökningar genomförs vartannat år. Nästa gång 2014.

Samarbetet med Stadsarkitektkontoret och Miljö- och hälsoskyddskontoret utvecklas och förstärks genom en öppen dialog och gemensamma konferenser samt utveckling av arbetsmetoder och aktiviteter.

1.3 Verksamhetsstatistik och nyckeltal

VA-tjänster finns att tillgå inom verksamhetsområdet. Fastighetsägare utanför verksamhetsområdet har inte tillgång till den kommunala VA-anläggningen.

Verksamheten har c:a 4 700 abonnemang och försörjer c:a 18 000 personer med dricks- och spillvattentjänster.

Sammanlagt 2012 distribuerades 1 342 000 m³ dricksvatten till abonnenterna och 1 799 000 m³ spillvatten från abonnenterna renades.

2. Sammanfattning av resursfördelning i driftbudget 2014 med inriktning 2015-2016

2.1 Driftbudget 2014

Prognos för ingående balans är -3 514 tkr vid 2014-01-01.

Budgetförslaget bygger på att kommunfullmäktige antar den föreslagna förändringen av VA-taxan. Förslaget innebär en höjning av bruksavgiften 2014 med 20 % och en höjning av anläggningsavgifterna med 20 %. Avgifterna måste höjas kraftfullt på grund av befintlig fordran på abonnenterna samt på grund av att de flesta investeringsprojekt ej fullt ut finansieras av de nya abonnenterna. Det medför avskrivningar som överstiger de periodiserade anläggningsavgifterna. Underfinansieringen av investeringarna medför också ett allt större upplåningsbehov och därmed betydande räntekostnader. VA-företagets budgeterade fordran på abonnenterna och den långsiktiga upplåningen framgår av nedanstående tabell.

VA Eget kapital och upplåning 31/12						
[tkr]	Utfall	Prognos	Budget	Budget	Budget	Budget
	2012	2013	2013	2014	2015	2016
Eget kap,fordran	-3 318	-3 514	-1 838	-1 815	-157	1 947
Kommunlån	41 837	41 837	41 837	41 837	41 837	41 837
Annan upplåning	10 969	42 000	0	54 000	65 000	77 000
Summa	49 488	80 323	39 999	94 022	106 680	120 784

Brukningsavgiften behöver från 2015 och framåt fortsätta att höjas med 6 % per år för att balanserna allt högre avskrivningar och räntor. Se nedanstående tabell.

VA Avskrivningar, anläggningsavgifter och ränta						
[tkr]	Utfall	Prognos	Budget	Budget	Budget	Budget
	2012	2013	2013	2014	2015	2016
Avskrivning	-4 348	-3 975	-4 308	-4 843	-5 732	-6 517
Anl avg äldre	1 783	1 930	2 000	2 154	2 586	3 018
Anl avg nya	2 501	2 683	2 400	2 400	2 520	2 646
Räntenetto	-2 084	-2 300	-2 050	-3 500	-4 300	-4 800
	-2 148	-1 662	-1 958	-3 789	-4 926	-5 653

Anläggningsavgiften förseslås också höjas med 20 % för att åtstadkomma högre finansieringsgrad för investeringarna och att mildra behovet av höjda bruksavgifter.

Budgetförslaget bygger på följande taxejusteringar:

	2014	2015	2016
Brukningsavgift	20%	6%	6%
Anläggningsavgift	20%	5%	5%

En ytterligare förutsättning för budgeten är att samtliga fastigheter inom det kommunala VA-verksamhetsområdet ansluts till VA-anläggningen. Detta ligger i linje med översiktsplanen och VA-planen.

VA-verksamheten behöver stärkas med ytterligare kompetens inom projekt- och bygglösning, avloppsrening och dricksvattensäkerhet.

2.2 Inriktning för 2015-2016

VA-verksamheten följer den fastslagna VA-planen. Budgeten kan bli föremål för förändring efter slutgiltigt beslut om samgående med Roslagsvatten.

3. Framåtblick

Integrationen med Roslagsvatten inom VA området kommer med största sannolikhet att genomföras under 2014. Integrationen påverkar i första hand VA-verksamheten. En viss organisatorisk och ekonomisk påverkan kommer ske även inom Tekniska nämnden. Den kostnadsfördelning som idag sker av gemensamma funktioner behöver ses över i samband med integrationen. Budget och inriktningsbudgetar förutsätter nu rådande förhållanden under hela budgetperioden.

Arbetet med att utveckla service och bemötande fortsätter.

Tekniska kontoret har ett behov av starkare systemstöd för att skapa större effektivitet och minska sårbarheten i form av bland annat personberoende. För VA-verksamheten kan Roslagsvatten erbjuda sådana lösningar. Om verksamhetsöversynen inte genomförs behövs en databaslösning för VA-anläggningen innehållande bland annat status, underhållsplanering, underhållsåtgärder och energiförbrukning är den högst prioriterade systemutvecklingen.

Projektuppföljningen kommer att behöva utvecklas. Ett arbete med kommer att bedrivas tillsammans med främst ekonomifunktionen för att skapa ett nödvändigt starkare systemstöd för budgetering och uppföljning.

Utvecklingen av kapitalkostnader, avskrivningar och ränta, kommer inför framtiden medföra ett allt större behov av en högre takt i avgiftshöjningarna. De stora investeringar som genomförs och som planeras medför en ökad takt uppåt för kapitalkostnaderna.

4. VA-verksamheten

4.1. Verksamhetens omfattning

Gemensam verksamhet

I den gemensamma verksamheten ingår bl.a. kostnader för personal, räntor, avskrivningar, information, tillstånd, övergripande utredningar.

De största posterna i budgeten är personal, räntor och avskrivningar. Den ökade kostnadstrenden beror i huvudsak på ökade räntekostnader i samband med att investeringar tas i bruk.

Intäktsmassan ökar också och beror framför allt av taxehöjningar, men även ökad nyanslutning. Intäktsökningen motverkas av att mindre vatten debiteras, när toaletter, duschar, tvätt- och diskmaskiner förbrukar mindre vatten.

VA						
Gemensam verksamhet	Utfall	Budget	Prognos	Budget	Budget	Budget
	2012	2013	2013	2014	2015	2016
Intäkter	33 812	37 638	36 120	41 485	45 234	49 069
Kostnader	-22 632	-22 498	-22 546	-25 197	-28 705	-31 815
Netto	11 179	15 140	13 574	16 289	16 528	17 254

Dricksvatten

Kostnaderna utgörs framförallt av dricksvatteninköp från Stockholm Vatten samt el för drift av vattenpumpanläggningar såsom vattentorn och tryckstegringsstationer samt reparation och läcklagning av ledningsnätet.

Endast en liten del av dricksvattnet produceras i kommunen. Nedläggning av den egna vattenproduktionen beräknas att bli färdigställda under 2013 då Vifärna vattenverk läggs ned och fastigheterna i Vifärna direkt ansluts till det övriga vattennätet. Kostnaden för vattenköp är avtalsbunden och regleras årligen.

VA Dricksvatten	Utfall 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Intäkter	0	0	0	0	0	0
Kostnader	-4 478	-4 480	-5 110	-5 340	-5 470	-5 600
Netto	-4 478	-4 480	-5 110	-5 340	-5 470	-5 600

Spillvatten

Spillvattenområdet omfattar drift och underhåll reningsverk, avloppspumpstationer samt spillvattennät.

I den kommunala VA-anläggningen ingår drygt 40 avloppspumpstationer som pumpar avloppsvattnet till kommunens fyra reningsverk där Ekebyhovs reningsverk är det avgjort största.

De största kostnadsdelarna avser el, slambehandling, kemikalier, reparation av pumpar samt ledningsrensning.

VA Spillvatten	Utfall 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Intäkter	0	0	0	0	0	0
Kostnader	-7 753	-9 080	-8 650	-9 150	-9 300	-9 450
Netto	-7 753	-9 080	-8 650	-9 150	-9 300	-9 450

Dagvatten

Dagvattenområdet omfattar drift och underhåll av VA-anläggningens dagvattenledningar. Dagvattenverksamheten är mindre omfattande. Detta beror på att endast en del av abonnenterna har tillgång till dagvattennätet och eftersom dagvattnet inte har några pumpanläggningar på samma sätt som det övriga spillvattennätet eller dricksvattennätet.

Dagvattenfrågan bedöms komma att få större fokus framgent när en dagvattenstrategi har tagits fram. Kostnader för att ta fram en dagvattenstrategi beaktas av kommunstyrelsen. Arbetet påbörjas under 2014.

VA Dagvatten	Utfall 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Intäkter	0	0	0	0	0	0
Kostnader	-109	-100	-10	-100	-100	-100
Netto	-109	-100	-10	-100	-100	-100

4.2. Effektiviseringar som ingår i budget – tas ej med för VA

Under budgetperioden planeras för en övergång till Roslagsvatten, vilket innebär en VA-verksamhet med högre kvalitet och effektivitet.

4.3 Förändringar som ingår i budget – tas ej med för VA

Budgeten är lagd utifrån hur verksamheten är organiserad idag, d.v.s. utan ett samgående med Roslagsvatten.

4.4 Riskbedömning och känslighetsanalys

Arbets sättet har utvecklats men är fortfarande till stor del personberoende. Organisationen är därför känslig för störningar. Arbetet med att införa systemstöd är nödvändigt men tvingas ofta stå tillbaka för mer akuta arbetsuppgifter. Om ett samgående med Roslagsvatten inte genomförs innebär det väsentliga risker för hela VA-verksamheten eftersom rekryteringsmöjligheterna av tjänstemän är mycket begränsade.

Väderberoende faktorer är alltid en riskfaktor. Kraftiga regn kan medföra översvämningar med mycket kostsamma ersättningskrav som följd likt sommaren 2010.

Om eftersatt underhåll inte genomförs medför det en högre risk för dyrare underhåll samt störning i leverans av vatten- och avloppstjänster.

I samband med att dagvattenfrågorna får större fokus kommer sannolikt kostnaderna för dagvattenhanteringen att öka.

Kostnadstäckningsgraden i flertalet pågående och planerade projekt ligger under 50 %. Investeringsprojekt med för låg kostnadstäckningsgrad medför högre lånebehov och i förlängningen högre brukningsavgifter. Kostnadstäckningsgraden kan påverkas. Det kan ske genom högre anläggningsavgifter och genom mer kostnadseffektiva exploateringar.

Bilaga 1 Förslag till driftbudget 2014 med inriktning 2015-2016 ekonomisk tabell

Förslag till budget 2014-2016: Tekniska nämnden VA

tkr	Utfäll 2012 netto	Prognos 2013 netto	Budget 2013		Budget 2014		Budget 2015		Budget 2016		Avvik Netto
			Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	
TOTALT	-1 162	-196	36 158	-36 158	39 787	-39 787	43 575	-43 575	46 965	-46 965	-196
Gemensamt	6 894	8 961	33 238	-22 498	36 932	-25 197	40 127	-28 705	43 405	-31 815	-1 779
Driicksvatten	-4 478	-5 110	-4 480	-4 480	-5 340	-5 340	-5 470	-5 470	-5 600	-5 600	-630
Spilvatten	-7 753	-8 650	-9 080	-9 080	-9 150	-9 150	-9 300	-9 300	-9 450	-9 450	430
Dagvatten	-109	-10	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	90
Anslutningsavgifter	4 284	4 613	4 400	4 400	4 554	4 554	5 106	5 106	5 664	5 664	213
Reglering mot balans			-1 480	-1 480	-1 699	-1 699	-1 658	-1 658	-2 104	-2 104	1 480

Mats Falås
VA- och Renhållningschef

Klas Lindblom
Chefscontroller, Tekniska kontoret